

62. Онісімчук Т. Фантазія - провідна зоря її життя / Т.Онісімчук // Нетішин.вісн. – 2014. – 23 трав. – С.9
63. Гусаров В. За допомогою крапкової графіки / В.Гусаров // Перспектива. – 2014. – 2014. – 24 трав. – С.8
64. Слободянюк Т. Графіка любові / Т.Слободянюк // Поділ вісті. – 2014. – 27 трав. – С.8
65. Фединчук Б. Лелях і Млинів / Б.Фединчук // Нетішин.вісн. – 2014. – 18 лип. – С.8;7
66. Шустерук О. Мистецтво поєдналось із природньою красою / О.Шустерук // Перспектива. – 2014. – 19 лип. – С.4
67. Фединчук Б. На честь справжніх воїнів / Б.Фединчук // Нетішин.вісн. – 2014. – 5 груд. – С.7
68. Шустерук О. Окрилена творчістю / О.Шустерук // Перспектива. – 2015. – С.5

***

69. **Василевский М. Сопротивление материала** [Електронний ресурс] // День . – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/ru/article/obshchestvo/soprotivlenie-materiala>
70. **Видатні діячі міста** [Електронний ресурс] // Центральна міська бібліотека . - Режим доступу: http://www.netishyn-cbs.edukit.km.ua/netishin/vidatni_diyachi_mista/hudozhniki/
71. **Кравчук Н. Картини на міді** [Електронний ресурс] // Вісник. - Режим доступу: <http://archive.visnyk.lutsk.ua/2008/07/30/6925/>
72. **Кравчук Н. Картини на міді** [Електронний ресурс] // Високий замок. - Режим доступу: <http://archive.wz.lviv.ua/articles/66545>
73. **Кравчук Н. П'ять життів Світлани Лелях** [Електронний ресурс] // Вісник. - Режим доступу: <http://visnyk.lutsk.ua/news/ukraine/regions/volyn/5847/>
74. **Мельник Ю. Світлана Лелях – автор єдиної у світі техніки «Крапкової графіки»** [Електронний ресурс] // Гарний настрій. - Режим доступу: <http://nastriy.net/>
75. **На зболених крилах любові** [Електронний ресурс] // Сайт міста Шепетівка. - Режим доступу: <http://shepetivka.com.ua/novyny/kultura/item/855-na-zbolenykh-krylakh-liubovi.html>
76. **Фединчук Б. Дедалі важче дивувати світ – але це можливо!** [Електронний ресурс] // Нетішинська Міська рада. - Режим доступу: <http://www.netishynrada.gov.ua/news/2014/>
77. **Фединчук Б. На честь справжніх воїнів** [Електронний ресурс] // Нетішинська Міська рада. - Режим доступу: <http://www.netishynrada.gov.ua/news/2014/>
78. **Хто є хто на Хмельниччині. Видатні земляки 2007** - скульптор, дизайнер, поетеса Лелях Світлана Мефодіївна [Електронний ресурс] // Українська конфедерація журналістів. - Режим доступу: <http://who-is-who.ua/main/page/hmelnitsk2007/79/233>
79. **Янковська, Ж. О. Митці малої Вітчизни: співвідношення традиційного та новаторського у творчості художниці з м. Нетішин** А Світлани Лелях (The artists from little Motherland: the correlation between traditional and modern in creative work of artist from Netishyn Svitlana Lelyak). [Електронний ресурс] // Digital Repository of Ostroh Academy . - Режим доступу: <http://eprints.oa.edu.ua/1435/>
80. **Янковська Ж. Співвідношення традиційного та новаторського у творчості художниці з м. Нетішин** Світлани Лелях [Електронний ресурс] // Культурологія . - Режим доступу: <http://kulturolog.org.ua/publications/-p-article/431-lelyah.html>

С.Лелях : митець великої душі

Рекомендаційний бібліографічний
показчик

Художник - скульптор, архітектор, дизайнер, поетеса і публіцист - людина широкого профілю, щедро обдарована і високоосвічена, високих поглядів і помислів.

Народилася художниця 8-го березня 1950 року в селі Лисиче Славутського району Хмельницької області в багатодітній сім'ї хліборобів. Її батько був майстровитою людиною, саме від нього Світлана перейняла любов до різьбярства, столярства та шевської справи ще у шкільному віці, що пізніше знадобилося їй у фаховій діяльності як художника і скульптора. Мати мисткині уміла вирізати візерунки на папері і на тканинах, вишивати і в'язати з ниток та вовни, розмальовувати стіни помешкань, комини печей народними орнаментами. Світлана, приглядаючись до маминої роботи, сама рано почала малювати, займатись різьбою по дереву, складати вірші та пісні, грати на акордеоні. Отже, можна говорити про те, що прагнення і талант до мистецтва вона успадкувала від своїх батьків.

У 1967 році, після закінчення місцевої десятирічки, Світлана Лелях вступає до Хмельницького культосвітнього училища на музичне відділення по класу акордеона, однак після автомобільної аварії змушена була залишити навчання.

У 1968 році вона виїхала до Криму. Тут за деякий час стає директором Будинку культури селища міського типу Ново-Олександрівське Сімферопольського району. У цей час навчається в Московському народному університеті мистецтва імені Н.Крупської на заочному відділенні, працює в жанрі живопису та графіки. Але дається ознаки хвороба, і вона повертається з Криму додому – на Славутчину. Тут лікується і водночас плідно працює, проводить виставку робіт з коріння дерев.

У 1976 році виїжджає до Казахстану, де проявляється її талант художника-скульптора. Багато працює на замовлення, роботи набувають популярності.

Протягом чотирнадцяти років вона виконувала складні за формою та змістом роботи: оформляла культурні та учбові заклади, музеї, дитячі садочки, проектувала та оформляла площі, сквери, фасади приміщень, створювала й споруджувала пам'ятники в Амурській, Північно-Казахстанській, Тургайській, Аркаликській, Кокчетавській, Тюменській, Кустанайській, Семипалатинській, Цілиноградській та інших областях.

1977 року вона переїздить до Володарського району Кокчетавської області, де майже три роки працює над проектуванням і оформленням Центральної площі та музею першоцілинного радгоспу «Світлий» Куйбишевського району, в радгоспі «Рузаєвський» проектувала і здійснювала оформлення також центральної площі та ін..

Із 1980 по 1982 рік у молодіжному центрі «Корніївка» Московського району працювала над проектом центральної площі і комплексним пам'ятником загиблим у 1918-1922 та 1941-1945 рр.. У цьому ж районі Світлана Лелях оформляла учбові заклади, а також об'єкти у радгоспах Парангульського, Заградівського, Спасівського, Яснівського та інших районів. У названому регіоні, було здійснено відливку у бетоні монументальної стели «Московський район», поруч з цим вона оформляє і так само у бетоні робить відливку монументального в'їзду «Ленінський район», а також оформляє радгоспи «Покровський», «Улянівський» та ін..

- 39.Плужанська Л. Злет на зболених крилах любові [презентація книги] / Л.Плужанська // Енергобудівник. - 2007. - 2 і верес. - С.2.
- 40.Ліщеихо Л. Вона живе на зболених крилах любові [презентація книги] / Л.Ліщенко // Нетішин.вісн. - 2007. - 21 верес.- С.3.
- 41.Черняк Т. І ожило в пам'яті місто Хлапотин / Т.Черняк // Трудівник Полісся. - 2007. - 5 жовт. – С.6
- 42.Ліщенко Л. Історія, відвойована у забуття [меморіальний комплекс с. Красностав. Автор С.Лелях] / Л.Ліщенко // Нетішин. вісн. - 2007. - 5 жовт. - С.4.
- 43.Устюшкіна М. Презентували нове видання [презентація „На зболених крилах любові"] / М.Устюшкіна // Час молоді. - 2007. - 25 верес.-8 жовт. - С.2.
- 44.Гусаров В. Крок на зустріч минулому з поглядом у майбутнє [відкриття пам'ятника с.Красностав] / В.Гусаров // Перспектива. - 2007. - 13 жовт. - С.5.
- 45.Василевский М. Опір матеріалом / М.Василевський // Поділ. Вісті. – 2007. – 20 груд. – С.1;3
- 46.Руцький М. Книга про українську мадонну [презентація книги] / М.Руцький // Подільські вісті. - 2008. - 27 черв. - С.3.
- 47.Могильницька О. Слово про талановиту людину/ О.Могильницька // Трудівник Полісся. - 2008. - 12 верес. - С.3.
- 48.Лелях С. Щоб перемагало добро / Розмовляв О.Шустерук // Перспектива. - 2008. - 22 лист. - С.7.
- 49.Галус А. Митець великої душі / А.Галус // Нетішин. вісн. - 2009. - 13 берез. - С.12.
- 50.Онiсiмчук Т. Серед 10 кращих мадонн України нетішинка Світлана Лелях / Т.Онiсiмчук // Нетішин. вісн. – 2009. – 19 черв. – С.3
- 51.Шустерук О. Подяка землячці від фонду «Україна-3000»/ О.Шустерук // Перспектива. - 2009. – 17 жовт. – С.8
- 52.Долю надзвичайної людини відтворено у кінокадрах: [презентація документально-художнього фільму «Життя для добра»]// Енергобудівник. – 2009. – 1 груд. – С.1-2
- 53.Гусаров В. А тепер і засобами кіно/ В.Гусаров // Перспектива. – 2009. – 5 груд. – С.8
- 54.Онiсiмчук Т. «Життя для добра»:[презентація фільму про С.Лелях] / Т.Онiсiмчук // Нетішин.вісн. – 2009. – 11 груд. – С.7
- 55.Галус А. «Мадонна тисячоліття» /А.Галус // Трудiвн.Полісся. – 2010. – 14 січ. – С.8
- 56.Шелепало П. Залюблена в життя / П. Шелепало // Енергобудівник.- 2010. – 5 берез. – С.2
- 57.Середа М. Свято мого життя і молитва моєї душі / М.Середа // Нетішин. Вісн. – 2010. – 5 берез. – С.12
- 58.Павлов В. Життя прожить – не поле перейти / В.Павлов // Перспектива. – 2010. – 6 берез. – С.6; Нетішин.вісн. – 2010. – 12 берез. – С.15
- 59.Онiсiмчук Т. Нагорода за людяність та милосердя / Т.Онiсiмчук // Нетішин. вісн. – 2011. – 4 берез. – С.13
- 60.Олександрова Ю. На зболених крилах любові / Ю.Олександрова// Поділ.вісті. – 2011. – 24 серп. – С.2
- 61.Слободянюк Т. Душа із квітки, воля – із граніту / Т.Слободянюк. – Поділ.вісті. – 2013. – 12 листоп. – С.8

15. Онісімчук Т. Задля дня сьогоднішнього і прийдешніх поколінь / Т.Онісімчук // Нетішин. вісн. - 2004. - 30 січ. - С.3.
16. Митюк Г. Світлані Мефодіївні: [Вірш] / Г.Митюк // Енергобудівник. - 2004. - 9 жовт. - С.2.
17. Рудковська Л. Конганта творчого натхнення / Л.Рудковська // Енергобудівник. - 2004. - 18 груд. - С.2.
18. Митюк Г. Новий успіх Світлани Лелях / Г.Митюк // Енергобудівник. - 2004. - 9 жовт. - С.2.
19. Мальчук В. Просвітлена печаль Мадонки / В.Мальчук // Трудівник Полісся. - 2004. - 24 груд. - С. 1.
20. Серeda М. Людина великого таланту / М.Серeda // Нетішин. вісн. - 2004. - 5 берез. - С.5
21. Федичук Б. Кривинський слід у творчості Світлани Лелях / Б.Федичук // Енергобудівник. - 2004. - 31 січ. - С.2.
22. Гаврилюк В. Її назвали українською Мадонною / В.Гаврилюк // Нетішин. вісн. - 2004. - 8 жовт. - С. 3
23. Рудковська Л. Леся Українка: слід у Славути, портрет на граніті, пам'ять у серцях гпodeй / Л.Рудковська // Енергобудівник. - 2004. - 3 квіт. - С.2.
24. Лелях Світлана Мефодіївна // Гусаров В. Енергія єднання. - Нетішин, 2004. - С.79 - 80.
25. Плужанська Л. Ювілей 55 Світлани Мефодіївни / Л.Плужанська // Енергобудівник. - 2005. - 26 тdot. - С.2.
26. Я вас люблю [55 - річний ювілей] // Нетішин. вісн. - 2005. - 18 берез. - С.9.
27. Завадська В. „Калиновий цвіт“ / В.Завадська // Трудівник Полісся. - 2005. - 25 берез. - С.6.
28. Гусаров В. Увінчена в граніті пам'ять / В.Гусаров // Перспектива. - 2005. - 7 трав. - С.5.
29. Рудковська Л. В маленському селі - велика пам'ять / Л.Рудковська // Енергобудівник. - 2005. - 7 трав. - С.2.
30. Гаврилюк В. Герою, визволителю, земляку / В. Гаврилюк // Нетішин. вісн. - 2005. - 13 трав. - С. 3.
31. Пархомчук В. Пам'ять втілена в граніті / В.Пархомчук // Трудівник Полісся. - 2005. - 6 трав. - С.1;10.
32. Гаврилюк В. Юному герою Валі Котику / В.Гаврилюк // Нетішин. вісн. - 2005. - 13 трав. - С.3.
33. Гусаров В. Вінценосні жінки / В.Гусаров // Перспектива. - 2005. серп. - С.6.
34. Ліщенко Л. Музей хресної дороги під відкритим небом / Л.Ліщенко // Нетішин. вісн. - 2005. - 2 груд. - С. 9.
35. Рудковська Л. Скорботна мати на граніті - пам'ять страдницького села і всієї України / Л.Рудковська // Перспектива. - 2005. - 3 груд. - С.8; Енергобуд. - 2005. - 3 груд. - С.8.
36. Дейкалюк О. Дружба перевірена роками / О.Дейкалюк // Трудівник Полісся. - 2006. - 3 лют. - С.9.
37. Гаврилюк В. Обпаленим чорнобильським вогнем / В. Дейкалюк / Нетішин.вісн. - 2006. - 28 квіт. - С.4.
38. Шустерук О. У мармурі їх подвиг на віки [пам'ятник героям-чорнобильцям у м.

У 1984–1986 рр. у Тургайській області Світлана Мефодіївна працювала у жанрі паркового мистецтва – проектувала розбивку площі та оформляла сквери ряду районів: Аркаликського, Жанадалінського, Амантугайського, Амангельдінського, Тугайського, а також оформляла різні об'єкти у радгоспах цих районів.

Такі ж роботи було виконано у Північно-Казахстанській області: Тимирязівському, Молодогвардійському, Ленінському районах. Наступні три роки було віддано тематичному оформленню інтер'єрів Будинку культури села Таугаш, Дружбинської сільської ради, Спасівської школи. У Сергіївському районі Північно-Казахстанської області вона розробила і втілила у життя декоративне оздоблення інтер'єрів. Працювала над оздобленням дитячих садочків та середніх шкіл цих районів, а також окремих сіл інших областей краю. У цей період художниця починає працювати у жанрі книжкової графіки та виготовлення буклетів. Зла іронія долі вкотре підстерігає Світлану Мефодіївну – вона з чоловіком потрапляє у четверту в житті автокатастрофу, внаслідок якої отримала важкі травми, а найбільшу душевну – передчасна смерть чоловіка.

У 1990 році Світлана Лелях переїздить до м.Нетішина. В пору недуги пише ряд віршів, опублікованих на шпальтах Рівненської обласної газети «Вільне слово», газети «Енергостроитель», «Трудівник Полісся», «Нетішинський вісник», «Пульс», «Перспектива», де надруковано і ряд її малюнків (у техніці газетної графіки).

Повернувшись на Батьківщину, вона знайомиться з відомими поетами та письменниками, художниками та скульпторами: волинським поетом О.Т.Багатчуком, на Хмельниччині – з В.О.Мальчук, В.П.Гусаровим, Г.О.Митюк, письменником В.І.Кравчуком, М.Ф.Федунцем, М.А.Мачківським, М.М.Руцьким, М.І.Середою, скульптором С.Л.Чумаковим та іншими.

У 1995 році Світлана Лелях оформила книги місцевих авторів В.П.Гусарова «Средоточие» та Г.О.Митюк «Мить натхнення» у техніці книжкової графіки.

Протягом банатох років за власні та найбільше кошти місцевих меценатів створює пам'ятники і меморіальні дошки, трудиться над проектами і малюнками складних виробів, посуду, одночасно працює над персональною виставкою різних жанрів, куди входять портрети знаменитих земляків, відомих діячів культури та мистецтва. Публікує не лише вірші, але й публіцистичні статті про відомих людей рідного краю, пише їхні портрети. Такі публікації, як правило, супроводжують виконані нею графічні малюнки.

У 1999 році Світлана Лелях розпочала, а 2005 року остаточно завершила спорудження пам'ятника репресованим односельцям, серед яких є і її родичі, у селі Лисичому. Будь-який пам'ятник споруджують на дуже довгі роки, а в ідеалі – на вічність. Цим і зумовлені тематика, стиль, матеріал монументального мистецтва. Те, що створюється на вічну пам'ять, лишається у спадщину прийдешнім поколінням.

У 2001 році, напередодні Дня незалежності України, скульптор Світлана Лелях завершила ще одну свою роботу – пам'ятний монумент воїнам Української повстанської армії у селі Стригани на Славутиччині. Скульпторка також створила пам'ятник борцям за волю України у Моршині, Зараз вона працює над спорудженням монументу жертвам голодомору 1932-1933рр. у м.Нетішині. Наразі проведені лише підготовчі бетонні роботи, але ескіз пам'ятника неодноразово публікувався у місцевій пресі із зверненням до населення про збір коштів на його спорудження.

Велику частину творчого доробку Світлани Лелях становлять меморіальні дошки. 2000 року мисткиня створила в подарунок для рідного села дві меморіальні дошки з барельєфами – Героя Радянського Союзу Кліма Карповича Олейнюка та загиблого на війні в Афганістані кавалера ордену Червоної Зірки Віталія Леонідовича Троцюка.

У 2001 році С.Лелях створила меморіальну дошку видатного політичного діяча, патріота України, депутата Верховної Ради України, Героя України В'ячеслава Чорновола. Вона розміщена у м.Славуті біля входу до районного Будинку культури.

У цей же період мисткиня створила ескізи для меморіальних дошок відомих жителів с.Старий Кривин на Славутчині – народного артиста України професора Київської консерваторії Сергія Давидовича Козака та поета-пісняра, фронтовика Володимира Самійловича Семеновського.

На честь 60-річчя визволення Славутчини від німецько-фашистських загарбників у с.Старий Кривин також було відкрито виготовлену скульпторкою меморіальну дошку Героєві Радянського Союзу Степану Івановичу Дикалову, який брав активну участь у звільненні від ворога Подільського краю, зокрема Славутчини, Кривина та Нетішина.

Протягом 2002–2003 років художниця створює три меморіальні дошки у реабілітаційному центрі «Говерла», працює над меморіальними дошками воїнам-афганцям Славутського району, відкриває меморіальну дошку героям Великої Вітчизняної війни у с.Нетішин.

Відкриття Світланою Лелях у 2004 р. меморіальної дошки Лесі Українки, встановленої на фасаді Славутської районної бібліотеки, зумовлено виявленням нових фактів у біографії видатної поетеси, що стосувалися її перебування у Славуті влітку 1904р.. Доведено, що поетеса лікувалася у кумисо-лікувальному закладі від туберкульозу. Цей факт було встановлено лише у 2003 році, а рядки однієї з поезій, в якій згадуються «Славути красної бори соснові», дослідники біографії Л.Українки пояснювали як її подорожні замітки, коли вона їхала з Волині до моря через Славуту.

У 2004 році на V Всеукраїнському творчому конкурсі, який проходив у Києві, Світлана Лелях стала володаркою Диплому про присвоєння їй почесного титулу «Українська Мадонна», що свідчить про високу оцінку на державному рівні її багаторічного творчого доробку.

Переможниця Міжнародного рейтингу «Золота Фортуна» у номінації «За вагомий внесок у справу розбудови України» (2006р.).

Помітне місце у творчості художниці займають графічні твори, особливо книжкова графіка. Ілюстрації до згаданих вище збірок поетів м.Нетішина Ганни Митюк («Мить натхнення»), Віктора Гусарова («Средоточие»), Миколи Руцького («Вертеп смерті») – окрема сторінка у її творчій біографії. В ілюстраціях мисткині простежується вдумливе прочитання художнього твору, а також спроба реалізації її потенційних бачень у власних графічних інтерпретаціях.

Світлана Мефодіївна не припиняє творити нові шедеври. Одними з яких стали картини у техніці **крапкової графіки**, яку винайшла у 1999 році, і лише нещодавно запатентувала як авторський винахід. Поміж її робіт: «Остання путь каравану», «Казах, який грає на домрі», портрети: Олександра Пушкіна, Анни Андрю, Тараса Шевченка, Лесі Українки, Ліни Костенко, Назарія Яремчука, що був приурочений до 60-тої річниці від дня його народження, Миколи Островського, який авторка подарувала в Хмельницький обласний літературно-меморіальний музей М.О. Островського

(м.Шепетівка) та інші.

Переосмислення ролі людини у нашому вируючому світі надихнуло Світлану Лелях на створення книги «На зболених крилах любові». Вона задумувалась як автобіографічна розповідь, але поступово збагатилась розмаїттям культурно-мистецького та суспільного життя міста і стала своєрідною енциклопедією творчості діячів краю. В книзі багатий краєзнавчий матеріал, у тому числі і ґрунтовне дослідження від музейних працівників про родину князів Сангушків. Це гарно ілюстроване видання у п'ятсот з лишнім сторінок, яке презентує нетішинців, як людей дієвих, багатих духовно і відзначених талантами та чеснотами.

Таким чином, за творчим доробком Світлани Лелях можна вивчати історію нашої держави. Вона вшанувала у своїх творах Героїв Радянського Союзу, воїнів-афганців, чорнобильців і учасників під-пілля – вояків Української повстанської армії. Не мала й гадки, що сьогодні доведеться увічнювати пам'ять чоловіків, які, відстоюючи незалежність нашої держави, полягли під час АТО на Донбасі. За авторством скульпторки відкриті меморіальні дошки у Корці та Нетішині.

Непересічна особистість скульптора, поетеси, зрештою мужньою і такою ліричною жінки є незбагненим феноменом - ще однією з іпостасей жінки-українки, яка і в найтрагічніші моменти життя не втрачає витримки, вірить у Бога й людей, живе задля ближніх і не боїться служити істині.

***

1. **На зболених крилах любові.** - Остріг.- 2007. - 600с.

***

2. **Землякам; Тобі:** [Вірші] // Калина. - 2000. - 28 лист.
3. **Я до тебе прийду** :[Вірш] // Енергобудівник. - 2003. - 22 берез. - С.2.
4. **Мою душу збагни** :[Вірш] // Нетішин. вісн. - 2003. - 22 берез. - С.9.
5. **Осінь; Землякам** : [Вірші] // Нетішин.вісн. - 2003. - 27 груд. - С.5.
6. **Мрії наші** [Вірш] // Енергобудівник. - 2007. - 7 верес. - С.7.
7. **Вірші** // Нетішинських талантів дивоцвіт. - Шепетівка, 2007. - С.161-176.

***

8. Зелінський П. Талан і натхнення / П. Зелінський // Трудівник Полісся. - 2002. - 2 серп. - С. 10.
9. Дмитренко О. Високі духом гнутись не вміють / О.Дмитренко // Шлях Перемоги. - 2003. - 14-20 серп. - С.4.
- 10.Козак І. Сила духу живе у пам'ятнику / І.Козак // Голос України. - 2003. - 31 жовт. - С.14-15.
- 11.Ісаченкова В. Сильніша смерті лиш любов / В.Ісаченкова // Поділ. вісгі. - 2003. - 22 серп. - С.3.
- 12.Мальчук В. На зболених крилах творчості / В.Мальчук // Трудівник Полісся. - 2003. - 21 лист. - С. 1;2.
- 13.Митець з великою душею // Нетішин. вісн. - 2003. - 27 груд. - С. 5.
- 14.Павлов В. Леся Українка повернулася в Славуту / В.Павлов // Перспектива. - 2004. - 3 квіт. - С.4.